

ФІЛОСОФІЯ ПРАВА В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНИХ НАУК

Актуальність теми дослідження: полягає в тому, що філософія права стала фактично самостійною дисципліною, відокремившись від загальної філософії, і набула важливого значення для формування свідомості юриста. **Метою дослідження:** є аналіз науки філософії права як однієї з провідних в системі юридичних наук. **Об'єктом дослідження:** є філософія права як одна з провідних юридичних наук. **Предмет дослідження:** наука філософія права серед інших навчальних дисциплін. **Завдання дослідження:** дослідити яку роль відіграє філософія права для юристів, як вона впливає на їхню свідомість та світосприйняття; особливості галузі знань, місце серед юридичних наук; переглянути думки мислителів щодо філософії права; дізнатись, у чому полягає важливість вивчення даної дисципліни. Філософія права – це один з розділів філософії та юриспруденції, який досліджує його сутність та поняття, місце в світі, цінність та значимість, роль в житті людини, суспільства та людства в цілому. Ця галузь наукового знання за головне завдання має виявлення і пояснення сенсу права. Вона має власний предмет вивчення, охоплює «граничну» сферу між філософією і юриспруденцією, використовуючи методологію першої для вивчення останньої. Філософія права – це особлива область наукового знання, що досліджує світоглядну суть права, його сенс і призначення, тобто предметом виступає юридичний світогляд (Алексєєв). Філософія права займає важливе місце серед інших юридичних наук. На відміну від інших дисциплін, філософія права показує, яким право є насправді. Серед інших галузей знань вона виступає вищою формою духовного пізнання, утвердження, усвідомлення, розуміння та цінності права. Цей розділ науки часто сприймають специфічно, адже він має понад двохтисячолітню історію. Філософію права доцільно сприймати як феномен, адже вона ґрунтується на гуманістичному змісті. Філософія права сформувалася з допомогою загальної філософії, а зараз є самостійною юридичною наукою, вона вивчає загальні закономірності виникнення, розвитку і загального функціонування правових явищ. Предмет філософії права – прагнення і бажання абстрагуватися від технічних особливостей його функціонування; у такому розумінні предмет зводиться до його сутнісних характеристик, смислової напруженості. Чимало філософів займалися вченням про право. Одним з найвідоміших є Георг Вільгельм Фрідріх Гегель. За Гегелем філософія права являє собою природно-правове мислення, що ґрунтується на ідеалістичному світогляді. Головна ідея філософії права вбачається в її очищенні від природного права XVII - XVIII ст. Він вважав, що джерела права – у сфері духу. Головним здобуттям філософа є його наукова праця «Філософія права» (1820). Ідеальна держава, вважав Платон, – це така держава, де діють справедливі закони. [4, с.11]. Аристотель тісно пов'язував поняття «право» з поняттям «справедливість», але в змістовному плані не отожднював їх. Ще один британський філософ Г. Харріс вважає, що «філософія права не є частиною підготовки юриста як юриста, її існування пов'язане з більш важливим завданням – підготовкою юриста як громадянина і громадянина як критика права». Останнім часом в Україні спостерігається збільшення інтересу до філософії права, збільшується тематика наукових досліджень, що свідчить про важливість вивчення даної дисципліни. Філософія права має великий вплив на юриста. Вона є чи не єдиною навчальною дисципліною, що викладається юристам, і допомагає сформувати у майбутніх фахівців критичне та абстрактне мислення, певні здібності і навички. Філософія права не тільки підвищує загальний рівень знань та культуру юриста, але й сприяє глибокому розумінню права, формує певні уявлення про буття права та правову людину. Філософія допомагає юристу зрозуміти конкретні закони, усвідомити причинно-наслідкові зв'язки між окремими правовими системами та закономірностями суспільного розвитку. До того ж кожен юрист має власне бачення про найважливіші юридичні терміни, проте ті, хто не вивчали дисципліни філософія права, мають лише поверхнєве, несистематизоване уявлення. **Висновок:** філософія права має важливе місце серед інших юридичних наук. Вона дає можливість зрозуміти головний сенс права, те, для чого потрібно його вивчати і розуміти. Допомагає юристу певним чином сформувати власне уявлення про право, бути більш гуманним і справедливим у своїй професійній діяльності, вміти аналізувати певні процеси і явища, пов'язані з філософією права.

Список використаних джерел

1. Філософія права. Навчальний посібник. Марченко О.В. 2015. 304 с.
2. Філософія права як фундаментальна наука. Шмоткін О.В. 2017. 14 с.
3. Філософія права Гегеля: досвід сучасного прочитання. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. І. В. Бредун. 2011. 17 с.
4. Філософія права. В. М. Шаповал. Харків. 2005. 156 с.
5. Філософія права/за ред. Бачиніна В. А., Журавського В. С., Панова М. І. Київ, 2003. 22 с.
6. Філософія в системі юридичних наук. В. В. Шишко. 2003. 47 с.